

Dagens ämnen

Dagens ämnen

- Integrationsidén

Dagens ämnen

- Integrationsidén
- Plan area
  - Cartesiska koordinater

Dagens ämnen

- Integrationsidén
- Plan area
  - Cartesiska koordinater (xy -system, dvs som vanligt)

Dagens ämnen

- Integrationsidén
- Plan area
  - Cartesiska koordinater (xy -system, dvs som vanligt)
  - Polära koordinater

Dagens ämnen

- Integrationsidén
- Plan area
  - Cartesiska koordinater (xy -system, dvs som vanligt)
  - Polära koordinater
- Kurvor på parameterform

Dagens ämnen

- Integrationsidén
- Plan area
  - Cartesiska koordinater (xy -system, dvs som vanligt)
  - Polära koordinater
- Kurvor på parameterform
- Kurvlängd

Dagens ämnen

- Integrationsidén
- Plan area
  - Cartesiska koordinater (xy -system, dvs som vanligt)
  - Polära koordinater
- Kurvor på parameterform
- Kurvlängd
- Rotationsvolym

Integrationsidén

Integrationsidén

Storhet, Y som skall beräknas styckas upp i småbitar,
 ΔY

Integrationsidén

Storhet, Y som skall beräknas styckas upp i småbitar, ΔY som kan beskrivas som

$$\Delta Y \approx f(t)\Delta t$$

Integrationsidén

Storhet, Y som skall beräknas styckas upp i småbitar, ΔY som kan beskrivas som

$$\Delta Y \approx f(t)\Delta t$$

där de blir “mer lika” ju mindre Δt blir.

Integrationsidén

Storhet, Y som skall beräknas styckas upp i småbitar, ΔY som kan beskrivas som

$$\Delta Y \approx f(t)\Delta t$$

där de blir “mer lika” ju mindre Δt blir.
Summeras bitarna fås

Integrationsidén

Storhet, Y som skall beräknas styckas upp i småbitar, ΔY som kan beskrivas som

$$\Delta Y \approx f(t)\Delta t$$

där de blir “mer lika” ju mindre Δt blir.
Summeras bitarna fås

$$Y = \sum \Delta Y = \underbrace{\sum f(t)\Delta t}_{\text{Riemannsumma}} \rightarrow \int f(t)dt$$

Integrationsidén

Storhet, Y som skall beräknas styckas upp i småbitar, ΔY som kan beskrivas som

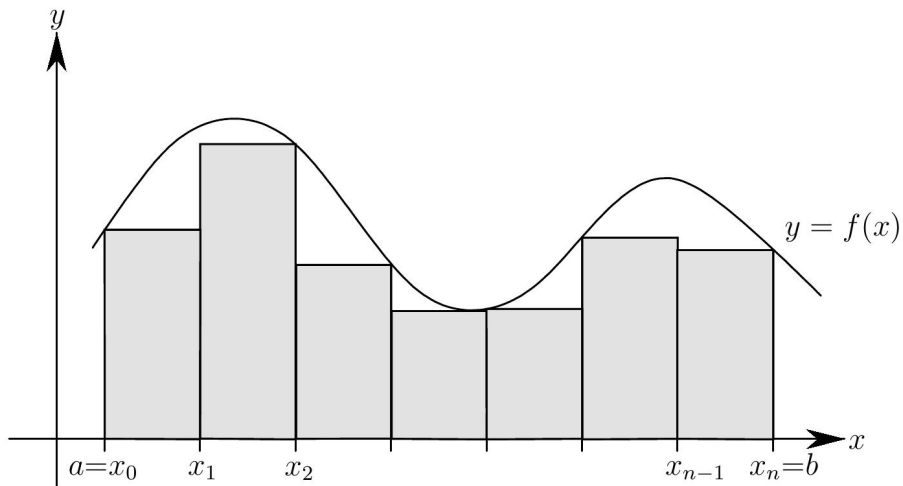
$$\Delta Y \approx f(t)\Delta t$$

där de blir “mer lika” ju mindre Δt blir.
Summeras bitarna fås

$$Y = \sum \Delta Y = \underbrace{\sum f(t)\Delta t}_{\text{Riemannsumma}} \rightarrow \int f(t)dt$$

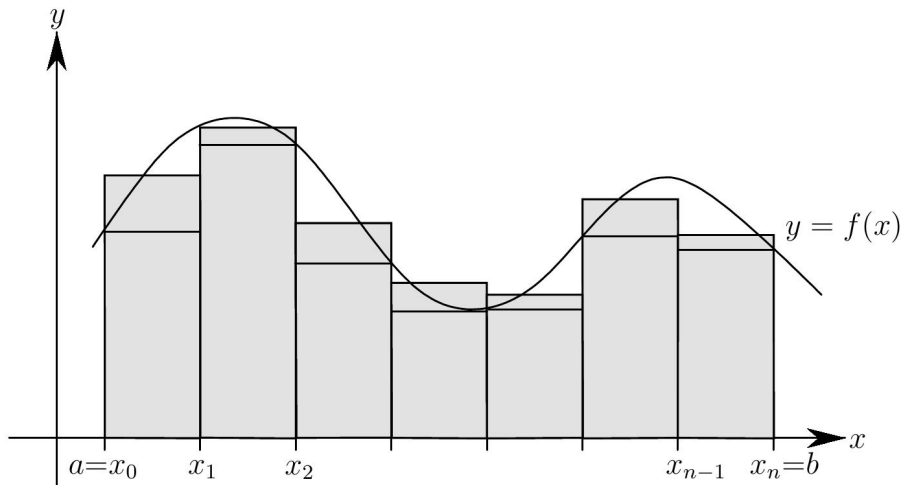
då indelningens finhet $\rightarrow 0$

Undersumma

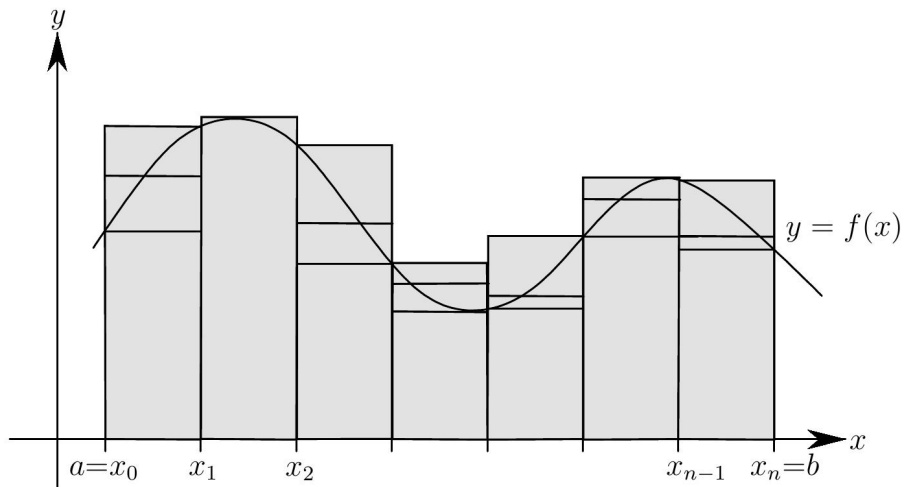

Riemannsumma

Översumma

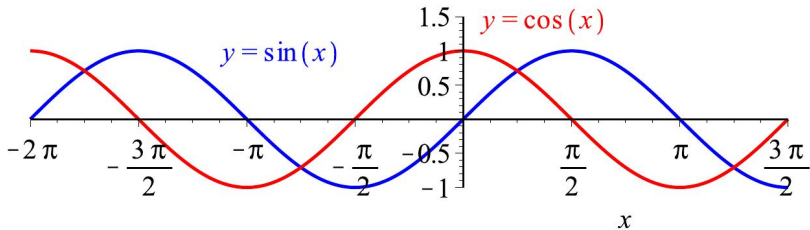

Area mellan kurvor

Kurvorna $y = \cos x$ och $y = \sin x$. Vad är arean av en av "öglorna" mellan kurvorna?

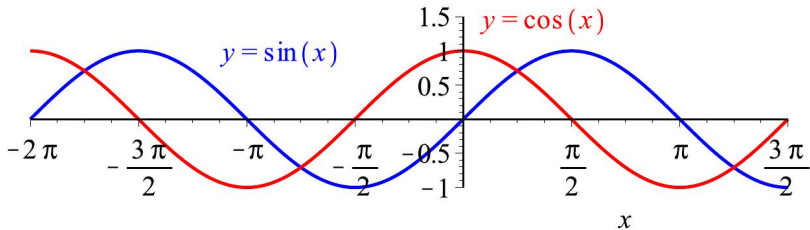
Area mellan kurvor

Kurvorna $y = \cos x$ och $y = \sin x$. Vad är arean av en av "öglorna" mellan kurvorna?

Area mellan kurvor

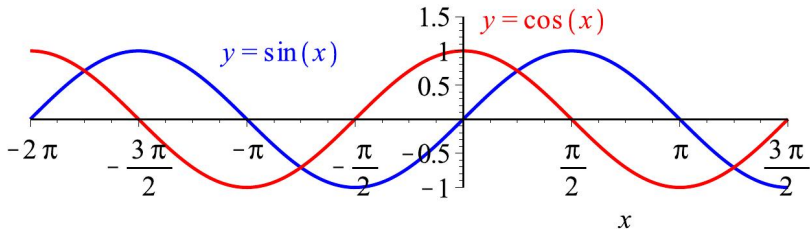
Kurvorna $y = \cos x$ och $y = \sin x$. Vad är arean av en av "öglorna" mellan kurvorna?

$$\text{Areaelementet} = dA = (f(x) - g(x))dx$$

Area mellan kurvor

Kurvorna $y = \cos x$ och $y = \sin x$. Vad är arean av en av “öglorna” mellan kurvorna?

$$\text{Areaelementet} = dA = (f(x) - g(x))dx$$

$$A = \int dA = \int_a^b (f(x) - g(x))dx$$

Polära koordinater

$$\begin{cases} x = r \cos \varphi \\ \end{cases}$$

Polära koordinater

$$\begin{cases} x = r \cos \varphi \\ y = r \sin \varphi \end{cases},$$

Polära koordinater

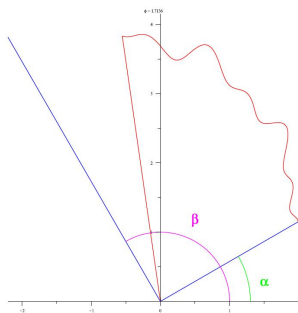
$$\begin{cases} x = r \cos \varphi \\ y = r \sin \varphi \end{cases}, \quad 0 \leq \varphi \leq 2\pi$$

Polära koordinater

$$\begin{cases} x = r \cos \varphi \\ y = r \sin \varphi \end{cases}, \quad 0 \leq \varphi \leq 2\pi \quad \text{eller} \quad -\pi \leq \varphi \leq \pi$$

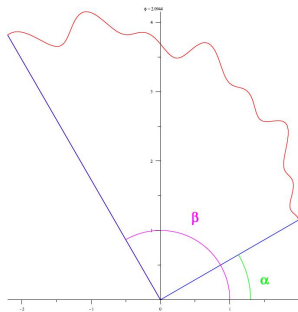
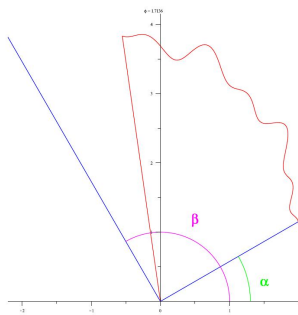
Polära koordinater

$$\begin{cases} x = r \cos \varphi \\ y = r \sin \varphi \end{cases}, \quad 0 \leq \varphi \leq 2\pi \quad \text{eller} \quad -\pi \leq \varphi \leq \pi$$

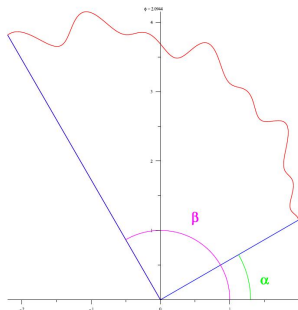
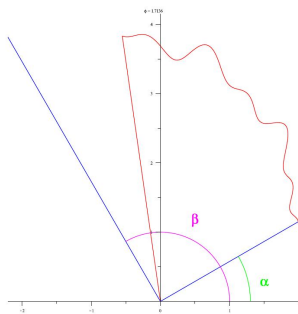
Polära koordinater

$$\begin{cases} x = r \cos \varphi \\ y = r \sin \varphi \end{cases}, \quad 0 \leq \varphi \leq 2\pi \quad \text{eller} \quad -\pi \leq \varphi \leq \pi$$

Polära koordinater

$$\begin{cases} x = r \cos \varphi \\ y = r \sin \varphi \end{cases}, \quad 0 \leq \varphi \leq 2\pi \quad \text{eller} \quad -\pi \leq \varphi \leq \pi$$

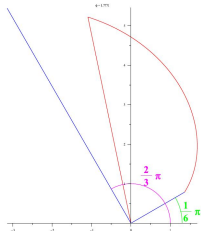
$$D = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2: 0 \leq r \leq h(\varphi), \alpha \leq \varphi \leq \beta\}$$

Area av område givet i polära koordinater

$$D = \left\{ (x, y) \in \mathbb{R}^2: 0 \leq r \leq 3\varphi, \frac{\pi}{6} \leq \varphi \leq \frac{2\pi}{3} \right\}$$

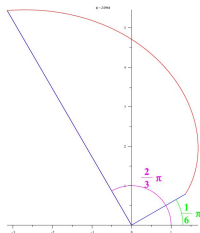
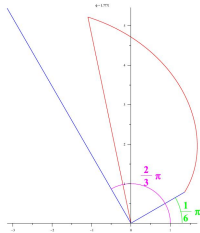
Area av område givet i polära koordinater

$$D = \left\{ (x, y) \in \mathbb{R}^2 : 0 \leq r \leq 3\varphi, \frac{\pi}{6} \leq \varphi \leq \frac{2\pi}{3} \right\}$$

Area av område givet i polära koordinater

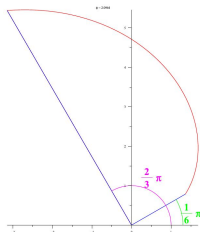
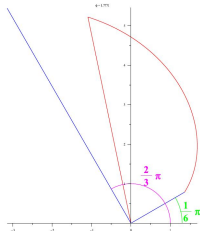
$$D = \left\{ (x, y) \in \mathbb{R}^2 : 0 \leq r \leq 3\varphi, \frac{\pi}{6} \leq \varphi \leq \frac{2\pi}{3} \right\}$$

Area av område givet i polära koordinater

$$D = \left\{ (x, y) \in \mathbb{R}^2 : 0 \leq r \leq 3\varphi, \frac{\pi}{6} \leq \varphi \leq \frac{2\pi}{3} \right\}$$

I polära koordinater: $dA = \frac{1}{2}r(\varphi)^2 d\varphi$

$$A = \int dA = \frac{1}{2} \int_{\alpha}^{\beta} r(\varphi)^2 d\varphi$$

Kurvor på parameterform

$$\Gamma: \begin{cases} x = x(t) \\ y = y(t) \end{cases}, \quad a \leq t \leq b$$

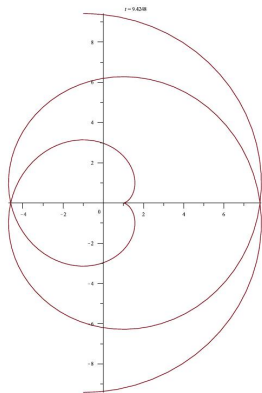
Kurvor på parameterform

$$\Gamma: \begin{cases} x = x(t) \\ y = y(t) \end{cases}, \quad a \leq t \leq b$$

Specialfallet då $y = f(x)$ parametriseras genom

$$\Gamma: \begin{cases} x = t \\ y = f(t) \end{cases}, \quad a \leq t = x \leq b$$

Kurvor på parameterform

Kurvan $\begin{cases} x = \cos t + t \sin t \\ y = \sin t - t \cos t \end{cases}, -3\pi \leq t \leq 3\pi$

Kurvlängd

$$\text{Bågelementet} = ds = \sqrt{x'(t)^2 + y'(t)^2} dt$$

Kurvlängd

$$\text{Bågelementet} = ds = \sqrt{x'(t)^2 + y'(t)^2} dt$$

$$S = \int ds = \int_a^b \sqrt{x'(t)^2 + y'(t)^2} dt$$

Kurvlängd

$$\text{Bågelementet} = ds = \sqrt{x'(t)^2 + y'(t)^2} dt$$

$$S = \int ds = \int_a^b \sqrt{x'(t)^2 + y'(t)^2} dt$$

Funktionskurva $y = f(x)$

Kurvlängd

$$\text{Bågelementet} = ds = \sqrt{x'(t)^2 + y'(t)^2} dt$$

$$S = \int ds = \int_a^b \sqrt{x'(t)^2 + y'(t)^2} dt$$

$$\text{Funktionskurva} \quad y = f(x)$$

$$ds = \sqrt{1 + f'(x)^2} dx$$

Kurvlängd

$$\text{Bågelementet} = ds = \sqrt{x'(t)^2 + y'(t)^2} dt$$

$$S = \int ds = \int_a^b \sqrt{x'(t)^2 + y'(t)^2} dt$$

Funktionskurva $y = f(x)$

$$ds = \sqrt{1 + f'(x)^2} dx$$

$$S = \int ds = \int_a^b \sqrt{1 + f'(x)^2} dx$$

Kurvlängd

Specialfall: Kurva given i polära koordinater

Kurvlängd

Specialfall: Kurva given i polära koordinater

$$ds = \sqrt{r'(\varphi)^2 + r(\varphi)^2} d\varphi$$

$$S = \int ds = \int_{\alpha}^{\beta} \sqrt{r'(\varphi)^2 + r(\varphi)^2} d\varphi$$

Rotationsvolym

Rotation kring x -axeln. Skivformeln.
Volymselementet (skiva)

Rotationsvolym

Rotation kring x -axeln. Skivformeln.
Volymselementet (skiva)

$$dV = \pi f(x)^2 dx$$

Rotationsvolym

Rotation kring x -axeln. Skivformeln.
Volymselementet (skiva)

$$dV = \pi f(x)^2 dx$$

Rotation kring y -axeln. Rörformeln.
Volymselementet (rör)

$$dV = 2\pi x f(x) dx$$